

Tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò đạo đức cách mạng và ý nghĩa trong chuyển đổi số hiện nay

Hồ Chí Minh's thought on the role of revolutionary ethics and its significance in digital transformation today

ThS. CAO THỊ TUYẾT LOAN

Trường Đại học Tiền Giang; Email: caothituyetloan@tgu.edu.vn

Ngày nhận bài: 15/2/2026

Ngày phản biện: 27/2/2026

Ngày duyệt đăng: 20/3/2026

Chủ đề của bài viết thuộc lĩnh vực: Lý luận chính trị.

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò đạo đức cách mạng - coi đây là “gốc” của cán bộ, đảng viên, có vai trò then chốt trong việc chống chủ nghĩa cá nhân, thúc đẩy tinh thần nêu gương và tự phê bình, phê bình. Trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, đạo đức cách mạng càng có ý nghĩa quan trọng, giúp định hướng hệ giá trị, ngăn ngừa tha hóa quyền lực trong môi trường số, xây dựng văn hóa số lành mạnh và hình thành cơ chế tự điều chỉnh, học tập liên tục. Tuy nhiên, quá trình này cũng đặt ra không ít thách thức, như sự xuất hiện của các biểu hiện suy thoái đạo đức, lợi dụng công nghệ vì lợi ích cá nhân. Bài viết đề xuất các giải pháp nhằm phát huy hiệu quả vai trò của đạo đức cách mạng, gắn kết chặt chẽ với yêu cầu phát triển năng lực số cho đội ngũ cán bộ, đảng viên.

Từ khóa: cán bộ, đảng viên; chuyển đổi số; đạo đức cách mạng; vai trò đạo đức cách mạng.

Abstract: This article examines Hồ Chí Minh's thought on the role of revolutionary ethics, regarded as the “foundation” of cadres and Party members, playing a key role in combating individualism, promoting exemplary conduct, and encouraging self-criticism and criticism. In the current context of digital transformation, revolutionary ethics is increasingly significant in guiding value systems, preventing the abuse of power in digital environments, fostering a healthy digital culture, and promoting mechanisms for self-regulation and continuous learning. However, this process also presents challenges, including moral degradation and the misuse of technology for personal gain. The article proposes solutions to enhance the effectiveness of revolutionary ethics, closely linking it with the development of digital competencies among cadres and Party members.

Keywords: cadres and Party members; digital transformation; revolutionary ethics; role of revolutionary ethics.

1. Đặt vấn đề

Hồ Chí Minh luôn yêu cầu cán bộ, đảng viên phải là người có đạo đức cách mạng. Người đã đề lại rất nhiều bài viết, lời nói có giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc về vai trò của đạo đức cách mạng. Cán bộ, đảng viên là người gánh vác những công việc quan trọng do Đảng, Nhà nước và nhân dân giao cho nên đòi hỏi họ không chỉ có trí tuệ, năng lực số mà còn phải có đạo đức cách mạng. Hiện nay, quá trình chuyển đổi số đã tác động mạnh mẽ đến nhiều lĩnh vực kinh tế, văn hóa và xã hội. Nó mở ra nhiều cơ hội để nâng cao năng suất lao động, cải cách phương thức quản trị và chất lượng phục vụ nhân dân,... Đạo đức cách mạng giúp cho người cán bộ,

đảng viên giữ được nhân cách, bản lĩnh chính trị, ý chí và lý tưởng cách mạng; là động lực tinh thần để họ tiếp thu tri thức mới, đổi mới, sáng tạo trong công việc, đóng góp vào chuyển đổi số của nước ta. Nhưng chuyển đổi số cũng gia tăng những rủi ro, hạn chế trong đó có cả việc xem nhẹ vai trò của đạo đức cách mạng, từ đó dẫn đến không thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, xuất hiện tình trạng suy thoái đạo đức, bệnh thành tích, lợi dụng dữ liệu phục vụ cho lợi ích cá nhân, coi trọng lợi ích vật chất, phát ngôn và ứng xử không chuẩn mực. Do đó, nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay là yêu cầu cần thiết và

cấp bách.

2. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò đạo đức cách mạng

Thứ nhất, đạo đức cách mạng là “gốc” của cán bộ, đảng viên

Hồ Chí Minh cho rằng, đạo đức cách mạng là “gốc” của cán bộ, đảng viên, thiếu đạo đức cách mạng thì có tài cũng vô dụng. Người nói, có tài mà không có đức ví như một anh làm kinh tế rất giỏi nhưng lại tham ô, biển thủ; có đức mà không có tài ví như ông Bụt ngồi trong chùa. Nói theo cách khác, Hồ Chí Minh ví chính trị như phần “hồn”, còn chuyên môn như phần “xác”. Trong đó, chính trị gắn với đức, chuyên môn gắn với tài. Nếu chỉ giỏi năng lực mà thiếu phẩm chất đạo đức thì dễ đi chệch hướng, thậm chí gây hại; vì vậy, đức phải được đặt lên trước, rồi mới phát huy tài cho đúng mục tiêu. Người cán bộ cách mạng chân chính là phải giữ vững đạo đức cách mạng (Hồ Chí Minh, 2011) và không có gì sung sướng về vang hơn là trau dồi đạo đức cách mạng vì nó góp phần hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng về vang, là xây dựng chủ nghĩa xã hội và giải phóng loài người (Hồ Chí Minh, 2011). Sở dĩ, đạo đức cách mạng được xem là gốc, là nền tảng, bởi chỉ khi có phẩm chất này, cán bộ, đảng viên mới có đủ sức mạnh tinh thần và bản lĩnh để gánh nặng, đi xa, hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao một cách vững vàng. Người có đạo đức cách mạng sẽ có ý chí phấn đấu không ngừng để nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn, rèn luyện tài năng để phục vụ nhân dân tốt hơn. Ngược lại, nếu chỉ coi trọng “tài” thì dễ sa vào chủ nghĩa cá nhân, tham nhũng, quan liêu. Bên cạnh rèn luyện chuyên môn, cán bộ, đảng viên cần không ngừng học tập, nắm vững chủ nghĩa Mác - Lênin. Việc này giúp họ có khả năng phân tích, đánh giá đúng các tình huống phức tạp, nhìn rõ bản chất mâu thuẫn và tìm ra cách giải quyết vấn đề một cách chính xác. Qua đó, đạo đức cách mạng được củng cố, lập trường kiên định, nhận thức và trình độ chính trị được nâng cao, làm cơ sở để hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ do Đảng giao phó.

Thứ hai, đạo đức cách mạng thúc đẩy cán bộ, đảng viên chống chủ nghĩa cá nhân.

Người chỉ rõ, Đảng ta tuy bao gồm những con người tiên phong, ưu tú nhất nhưng Đảng là một tổ chức chính trị tồn tại trong điều kiện lịch sử cụ thể và mỗi cán bộ, đảng viên là những con người sống trong một nước thuộc địa nửa phong kiến nên thường mang trong mình nhiều hoặc ít vết tích “xấu nhất và nguy hiểm nhất” của xã hội cũ về tư tưởng, thói quen, tâm lý, hành vi,... Đó chính là “chủ nghĩa cá nhân”. Nó “khéo dễ dành người ta xuống

dốc, mà xuống dốc thì dễ hơn lên dốc”. Dù còn lại ít thì nó sẽ “chờ dịp để phát triển, để che lấp đạo đức cách mạng, để ngăn trở ta một lòng một dạ đấu tranh cho sự nghiệp cách mạng” (Hồ Chí Minh, 2011). Ai mắc bệnh chủ nghĩa cá nhân thì luôn tự cho mình giỏi, xa rời và muốn làm thầy quần chúng; mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh. Về bản chất, đạo đức cách mạng là trái ngược với chủ nghĩa cá nhân. Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải là phủ nhận hoặc chà đạp lên những lợi ích chính đáng của cá nhân vì nó là một bộ phận của lợi ích tập thể và chỉ được thỏa mãn khi lợi ích chung của tập thể được bảo đảm. Đối với đảng viên, lợi ích của bản thân phải luôn nằm trong và phục tùng lợi ích của Đảng. Trong mọi hoàn cảnh, dù gặp khó khăn, thất bại cũng không được nao núng, lùi bước; khi đạt được thành công, thuận lợi vẫn phải giữ tinh thần giản dị, khiêm tốn, luôn “lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ”. Cho dù trong hoàn cảnh nào, thậm chí có phát sinh mâu thuẫn thì cán bộ, đảng viên phải vượt qua những ham muốn vật chất tầm thường, đặt lợi ích của nhân dân, của Đảng lên trên hết.

Thứ ba, đạo đức cách mạng thúc đẩy cán bộ, đảng viên nêu gương

Lời nói và việc làm của cán bộ, đảng viên có quan hệ mật thiết đến uy tín, sự lãnh đạo của Đảng, sự nghiệp cách mạng và niềm tin của nhân dân. Trong bất kỳ tình huống nào, cán bộ, đảng viên cũng phải kiên quyết làm đúng chính sách và nghị quyết của Đảng, gương mẫu, nâng cao tinh thần trách nhiệm. Người nhân mạnh, “một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền” (Hồ Chí Minh, 2011). Trong đó, Người đặc biệt lưu ý sự quan trọng của tấm gương đạo đức cách mạng ở cán bộ, đảng viên. Cán bộ, đảng viên có đạo đức cách mạng sẽ luôn tự nhận thấy bản thân phải làm gương, nếu không nêu gương sẽ mâu thuẫn với lời nói và lý tưởng mà mình đang theo đuổi, từ đó, khó tập hợp được quần chúng và không hoàn thành được nhiệm vụ của mình. Dưới sự dẫn dắt của đạo đức cách mạng, cán bộ, đảng viên nhận rõ điều mình cần thực hiện và thực hiện như thế nào để đảm bảo lợi ích của Đảng, của nhân dân, nêu gương tốt cho tập thể và nhân dân noi theo. Cán bộ có địa vị cao càng phải làm gương, thật thà tự phê bình và thẳng thắn phê bình, nhất là phê bình từ dưới lên (Hồ Chí Minh, 2011).

Thứ tư, đạo đức cách mạng thúc đẩy cán bộ, đảng viên tự giác trong tự phê bình và phê bình

Hồ Chí Minh cho rằng, mỗi cán bộ, đảng viên thật sự là thắm nhuần đạo đức cách mạng phải “thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của

Đảng” (Hồ Chí Minh, 2011). Người yêu cầu, mỗi cán bộ, đảng viên cần “phải thật thà tự xét và xét đồng chí mình, ai có khuyết điểm nào, thì phải thật thà cố gắng tự sửa chữa và giúp sửa chữa lẫn nhau. Thang thuốc hay nhất là thiết thực phê bình và tự phê bình” (Hồ Chí Minh, 2011). Một Đảng thực sự vững mạnh là Đảng dám nhìn thẳng vào khuyết điểm của mình: Thừa nhận sai sót, chỉ ra nguyên nhân, phân tích bối cảnh nảy sinh sai sót và chủ động tìm biện pháp khắc phục đến nơi đến chốn. Chính thái độ ấy thể hiện bản lĩnh, tính tiến bộ và sự chân chính. Hồ Chí Minh cũng nhấn mạnh rằng, sở dĩ Đảng ta ngày càng trưởng thành, đủ sức lãnh đạo cách mạng đi đến thắng lợi là vì biết vận dụng hiệu quả “vũ khí” rất sắc bén: Phê bình và tự phê bình. Đạo đức cách mạng là lòng mình chỉ biết vì Đảng, vì dân, mọi lời nói, hành động của mình cũng vì điều này mà phấn đấu. Cán bộ, đảng viên có đạo đức cách mạng sẽ đủ dũng khí, sức mạnh tinh thần và bản lĩnh để nhìn nhận khuyết điểm của bản thân. Mọi góp ý cho đồng chí sẽ được thực hiện với tinh thần “phê bình việc làm chứ không phải phê bình người”, “chí công vô tư; cần, kiệm, liêm, chính” (Hồ Chí Minh, 2011), không phải để công kích, nói xấu nhau mà là giúp nhau tiến bộ, vì lợi ích của tập thể. Họ có đầy đủ nhiệt huyết, tinh thần trách nhiệm, khách quan và sự công tâm để chỉ rõ và kiên quyết sửa chữa khuyết điểm, không giấu giếm tật bệnh của mình và người khác. Họ luôn thực hiện tự phê bình và phê bình một cách tự giác, chủ động, thường xuyên và xem đây là công việc không thể thiếu để rèn luyện, tu dưỡng bản thân ngày một tiến bộ hơn. Có thể nói, đạo đức cách mạng là động lực thúc đẩy cán bộ, đảng viên nghiêm túc tự phê bình và phê bình; tự phê bình và phê bình là phương thức, công cụ sắc bén để tra dồi, rèn luyện đạo đức cách mạng.

2.2. Ý nghĩa của vai trò đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên trong bối cảnh chuyển đổi số ở nước ta hiện nay

Chuyển đổi số đã trở thành nhiệm vụ chiến lược, được thể chế hóa trong các văn bản quan trọng như Quyết định số 874/QĐ - BTTTT ngày 17/6/2021 của Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông về Bộ quy tắc ứng xử trên mạng xã hội đã hướng dẫn hành vi cho tất cả tổ chức, cá nhân khi tham gia môi trường mạng; Nghị quyết 57 - NQ/TW ngày 10/4/2024 của Bộ Chính trị về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia đến năm 2030, định hướng đến năm 2045. Trong đó, Đảng ta xác định, khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là động lực chính của quá trình phát triển nhanh và bền vững đất nước. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, chuyển đổi số ở nước

ta đã đạt được những kết quả khả quan. Tính đến ngày 30/11/2025, thí điểm thành công 4 thủ tục trên Cổng Dịch vụ công Quốc gia, giúp rút ngắn 30% - 50% thời gian xử lý hồ sơ; phục vụ hơn 150.000 tài khoản với hơn 160.000 lượt truy cập/ngày và hàng triệu lượt luân chuyển văn bản, phục vụ xử lý, gửi nhận văn bản mật tới cấp xã và văn bản tối mật tới cấp tỉnh; hơn 40.000 tài khoản được khai báo trên hệ thống, quản lý, theo dõi hơn 1.792 nhiệm vụ của 7 Nghị quyết then chốt, tiếp nhận và xử lý hơn 357 ý kiến của người dân, doanh nghiệp về chuyển đổi số trong hệ thống chính trị. Số tay đảng viên điện tử đã kết nối hơn 5,3 triệu đảng viên, hơn 5.256 tư liệu - văn kiện và hơn 77.115 ý kiến đóng góp. Công tác an ninh mạng được bảo đảm tuyệt đối, hơn 723.000 lượt cán bộ tham gia tập huấn trực tuyến (Khánh Lan, 2025).

Trước bối cảnh vừa có thời cơ lớn vừa tiềm ẩn nguy cơ phức tạp này, việc xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên vừa giỏi công nghệ, vừa vững vàng về phẩm chất đạo đức cách mạng trở thành yêu cầu cấp thiết. Đạo đức cách mạng chính là nền tảng tinh thần và động lực nội sinh quan trọng, đảm bảo cho chuyển đổi số diễn ra đúng định hướng, vì lợi ích của nhân dân. Có thể khái quát thành những ý nghĩa về vai trò của đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên trong bối cảnh chuyển đổi số ở nước ta hiện nay như sau:

Thứ nhất, định hướng hệ giá trị trong môi trường số

Chuyển đổi số tạo ra một môi trường làm việc mới với những công cụ, quyền lực và khả năng tác động chưa từng có, dễ dẫn đến hành vi tùy tiện, thiếu chuẩn mực. Thách thức về việc phát ngôn, bình luận thiếu chuẩn mực trên mạng xã hội, thờ ơ với thông tin xấu độc xuất phát phần lớn từ sự thiếu vắng một la bàn đạo đức vững chắc. Trong bối cảnh này, đạo đức cách mạng được xem là gốc là nền tảng để cán bộ, đảng viên tiếp thu những tri thức số và nó trở thành la bàn định hướng hành vi cho họ. Trên cơ sở nền tảng là những phẩm chất “trung với Đảng”, “trung với nước”, “phục vụ nhân dân”, “cần”, “kiệm”, “liêm”, “chính”, “chí công vô tư”,... cán bộ, đảng viên sẽ xác định được hướng đi đúng đắn về nhận thức và hành động của mình: Phục vụ nhân dân, bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc. Cán bộ, đảng viên quyết tâm giữ mình trong sạch, liêm khiết, tận tâm với nhân dân, ứng xử văn minh, không tham nhũng và không lợi dụng các kẽ hở của không gian mạng để trục lợi, tự giác đấu tranh với các hành vi xấu trên không gian mạng,... Đồng thời, luôn tích cực, tự giác học hỏi, tiếp cận tri thức số, công nghệ mới và sử dụng tài nguyên số một cách hiệu quả, tiết kiệm.

Đạo đức cách mạng trở thành hệ giá trị gốc quan trọng đảm bảo quá trình chuyển đổi số diễn ra đúng hướng, đó là vì con người và do những con người có phẩm chất đạo đức vững vàng dẫn dắt. Đạo đức cách mạng giúp biến những thách thức của số hóa thành cơ hội để cán bộ, đảng viên rèn luyện, thử thách và khẳng định mình trong thời đại mới.

Thứ hai, ngăn ngừa sự tha hóa quyền lực trong môi trường số

Tha hóa quyền lực bắt đầu từ sự suy thoái về tư tưởng, đạo đức. Cùng cố đạo đức cách mạng chính là củng cố sức đề kháng từ bên trong mỗi cán bộ, đảng viên. Chuyển đổi số mở ra nhiều quyền lực mới như quyền quản lý dữ liệu, phê duyệt số, cấp giấy phép kinh doanh, đăng ký xe, nộp thuế điện tử, lựa chọn nhà thầu,... Thách thức về nguy cơ tham nhũng, độc quyền dữ liệu, thói phong thành tích số chính là biểu hiện của sự tha hóa quyền lực trong hình thái mới. Đạo đức cách mạng, với bản chất chống chủ nghĩa cá nhân và đặt lợi ích tập thể lên trên, chính là “sức đề kháng” nội tại mạnh mẽ nhất. Nó tác động đến nhận thức, lương tri của người cán bộ, đảng viên như một cơ chế tự kiểm soát, tự giám sát và tự điều chỉnh từ bên trong, ngăn chặn hành vi tiêu cực và đẩy lùi chủ nghĩa cá nhân, sự tha hóa quyền lực.

Thứ ba, góp phần xây dựng môi trường văn hóa số lành mạnh

Việc số hóa các quy trình, nếu không đi kèm với sự thay đổi văn hóa, dễ dẫn đến tình trạng quan liêu số, thiếu minh bạch, hoặc sử dụng công nghệ một cách hình thức. Thách thức về việc các nền tảng quản lý, sinh hoạt đảng chưa phát huy hiệu quả một phần bắt nguồn từ thói quen làm việc truyền thống và thiếu tinh thần gương mẫu. Việc nêu gương đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên sẽ trực tiếp kiến tạo văn hóa làm việc mới. Điều này cũng cho thấy việc nêu gương là trách nhiệm, bổn phận và đạo lý của người cán bộ, đảng viên. Việc nêu gương của cán bộ, đảng viên sẽ trực tiếp hình thành hệ thống các giá trị, chuẩn mực, thói quen ứng xử trong môi trường làm việc được số hóa. Sự gương mẫu, minh bạch trong giải quyết công việc; thái độ tôn trọng, lắng nghe khi tiếp dân; giải quyết nhanh, hiệu quả dịch vụ công trực tuyến,... sẽ thiết lập một tác phong làm việc tối ưu, thúc đẩy cả bộ máy làm việc theo hướng chuyên nghiệp và hiệu quả hơn. Đồng thời, giảm thiểu sự tùy tiện, phiền diện, bài trừ các thói cửa quyền, những nhiễu trong môi trường số.

Thứ tư, hình thành cơ chế tự điều chỉnh và học tập liên tục

Trong môi trường số, thách thức về tâm lý ngại thay

đổi, chậm cập nhật công nghệ là rào cản lớn đối với chuyển đổi số. Khi được dẫn dắt bởi đạo đức cách mạng - với tinh thần cầu thị, trách nhiệm thì việc tự phê bình, phê bình và học tập sẽ trở thành nhu cầu tự giác của mỗi cán bộ, đảng viên. Nó thúc đẩy người cán bộ, đảng viên tự giác, thẳng thắn trong nhận diện sai sót, từ đó, tự điều chỉnh, uốn nắn khuyết điểm hoặc lên kế hoạch học tập để bù đắp vào sự thiếu hụt về tri thức, kỹ năng số để hoàn thiện mình. Mặt khác, đạo đức cách mạng thúc đẩy họ tự giác, chân thành trong góp ý đồng nghiệp và tiếp nhận phản hồi từ đồng nghiệp. Khi có đạo đức cách mạng, mỗi cán bộ, đảng viên sẽ tự sửa mình và giúp đồng chí sửa chữa, giữ vững bản lĩnh chính trị trước cám dỗ và phức tạp của không gian mạng. Mỗi cán bộ, đảng viên sẽ có ý thức cảnh giác; không chia sẻ thông tin chưa được kiểm chứng; không để lộ dữ liệu nội bộ; không trục lợi từ dữ liệu được giao quyền; chủ động đấu tranh phản bác thông tin sai trái.

3. Kết luận

Chuyển đổi số là xu thế tất yếu, xuất phát từ đòi hỏi khách quan của quá trình phát triển, đồng thời cũng là nhiệm vụ chính trị có ý nghĩa chiến lược của Việt Nam trong giai đoạn hiện nay. Trong bối cảnh chuyển đổi số, đạo đức cách mạng có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với cán bộ, đảng viên. Nó định hướng hệ giá trị trong môi trường số, ngăn ngừa tha hóa quyền lực, góp phần xây dựng môi trường văn hóa số lành mạnh, hình thành cơ chế tự điều chỉnh và học tập liên tục của cán bộ, đảng viên. Phát huy vai trò của đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên trong chuyển đổi số phải bắt đầu từ đào tạo cán bộ đến xây dựng môi trường giám sát và khuyến khích sáng tạo, trên cơ sở nhận thức sâu sắc về mối liên hệ hữu cơ giữa đạo đức cách mạng và thành công của chuyển đổi số quốc gia. Có như vậy, đạo đức cách mạng mới được vận dụng sáng tạo trong thực tiễn chuyển đổi số đầy sinh động./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo Quân đội Nhân dân (2025). *Chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng: Sự tiên phong của đội tiên phong* - Bài 3: Khai thông “điểm nghẽn”, phá tan rào cản. <https://media.qdnd.vn/long-form/chuyen-doi-so-trong-cac-co-quan-dang-su-tien-phong-cua-doi-tien-phong-bai-3-khai-thong-diem-nghen-pha-tan-rao-can-63014>.
2. Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập*. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật. T.1, T.5, T.8, T.9, T.10, T.11, T.15.